

Ruimte voor Advies

Adviesgroep voor ruimte, water en natuur

Quick scan Wet natuurbescherming

Bestemmingsplan- aanpassing & nieuwbouw

Bedrijfslocatie Dikkenberg
betonelementen te Lunteren

Datum: 21 september 2018

<i>Titel</i>	<i>Quick scan Wet natuurbescherming t.b.v. bestemmingsplanaanpassing en nieuwbouw Bedrijfslocatie Dikkenberg betonelementen te Lunteren</i>
<i>Uitvoering</i>	<i>Ruimte voor Advies/Harleman Natuur en Landschap Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen. Tel 0578 560368 Opgesteld: Ing. R. Harleman, natuur- en landschapsdeskundige</i>
<i>Opdrachtgever</i>	<i>Dikkenberg betonelementen te Lunteren/Lowijs advies</i>
<i>Datum</i>	<i>21 september 2018</i>
<i>Versie</i>	<i>Eindrapportage</i>

INHOUD

1	Inleiding	4
2	Resultaat onderzoek soortbescherming	7
3	Resultaat onderzoek gebiedsbescherming	12
4	Conclusies en aanbevelingen	13
5	Wettelijk kader	15

1.1 Doel van de rapportage

In opdracht van Dikkenberg betonelementen voerde Ruimte voor Advies een quick scan Wet natuurbescherming (Wnb) uit aan het Bruinhosterpad 20 te Lunteren (Gemeente Ede). De opdrachtgever heeft het voornemen om enkele verouderde bedrijfsgebouwen en tijdelijke opslag en opstallen te vervangen. Het voornemen gaat gepaard met een vernieuwd/aangepast bestemmingsplan. Bij dergelijk voornemen is een onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In eerste instantie voldoet een 'quick scan': een korte, eenmalige verkenning op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek. De quick scan beoordeelt het voornemen op soortbescherming (flora en fauna) en gebiedsbescherming (Natura 2000-doelstellingen en andere doelstellingen binnen het Natuurnetwerk Nederland). Deze rapportage beschrijft de resultaten en geeft aan in hoeverre de beoogde ontwikkeling wel of niet strijdig is met de Wnb. De rapportage beschrijft tevens de gewenste maatregelen, benodigde ontheffingen/vergunningen en adviseert in de vervolgstappen.

1.2 Locatie en ingreep

De onderzoekslocatie betreft het bedrijfsterrein van Dikkens betonelementen. Het omvat -naast de eigenlijke 'betonfabriek'- een aantal kantoorunits, opslagcontainers, tijdelijke werkplaatsen en diverse opslagruimten. Deze voorzieningen zijn aan vervanging toe. Daarnaast is er veel ruimte gereserveerd voor opslag van producten. De eigenaar woont op het terrein. Dit privé-gedeelte omvat een weide, woonhuis en tuin. Afbeelding 1.1 laat de huidige situatie zien.

Dikkens betonelementen wil twee nieuwe bouwwerken realiseren op het bedrijfsterrein, te weten een kantoorgebouw en een verdekte opslaghal. Deze ingreep gaat gepaard met een nieuwe inrichting van de opslag. Het nieuwe bestemmingsplan beperkt de beschikbare ruimte echter. De productie van het beton blijft ongewijzigd en op de huidige plek gehandhaafd. Voor de privé-gedeelten geldt hetzelfde. De wens is om in 2019 te starten met de (ver-)bouwwerkzaamheden. Naar verwachting nemen de bouwwerkzaamheden zo'n driekwartjaar in beslag. Afbeelding 1.2 geeft het planvoornemen weer en de begrenzing van de onderzoekslocatie. Dit omvat alle bij het bestemmingsplan betrokken bedrijfsdelen.

1.3 Werkwijze

Ing. R. Harleman, natuur- & landschapsdeskundige van bureau Ruimte voor Advies bezocht op woensdag 12 september 2018 van 11.00 tot 13.00 uur de locatie. Tijdens dit bezoek werd de onderzoekslocatie verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van en geschiktheid voor bedreigde en beschermde flora en fauna, Natura 2000-doelstellingen en overige gebiedsbeschermingsdoelen. De locatie werd onderzocht op planten en diersporen, met name wat betreft vleermuizen, marterachtigen, huismussen en algemene broedvogels; soorten waarvan we verwachten dat ze op dergelijke locaties voorkomen. Alle gebouwen en terreindelen waren goed en volledig toegankelijk. De bedrijfslocatie is goed afgeschermd van de omliggende terreinen. Daarom is de omgeving buiten beschouwing gelaten. Er is op het terrein gebruik gemaakt van een verrekijker, determinatielijsten/handleidingen, zaklamp en fotocamera.

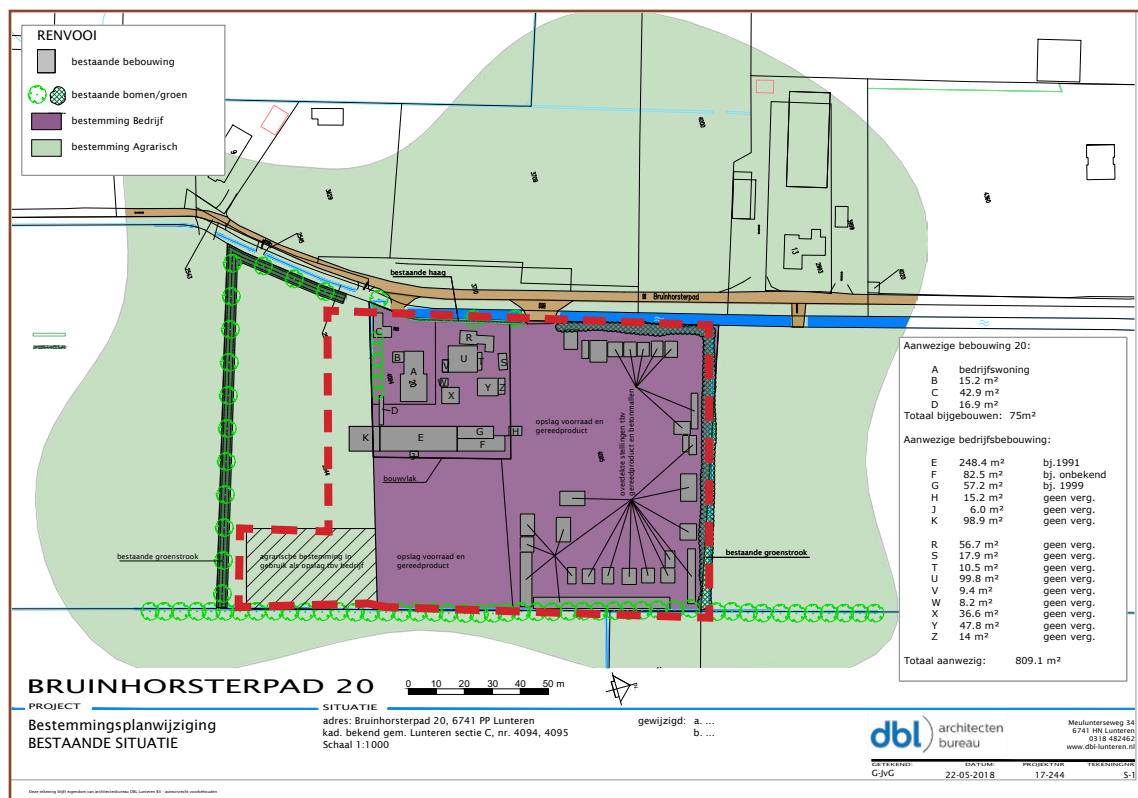
Aanvullend werden regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data en NDFF-gegevens geraadpleegd. Tevens is de eigenaar bevraagd over zijn waarnemingen in de loop der tijd. Dit

leverde bruikbare gegevens op. Het terrein ligt geïsoleerd in zijn omgeving en verschilt daarvan in aard en inrichting in grotere mate dan gebruikelijk het geval is in het landelijk gebied. Gegevens over verspreiding van planten en dieren in het gebied zijn in dit geval geen maatstaf voor dit terrein. Om die reden zijn ze niet meegenomen en ligt de nadruk in de rapportage op de eigen bevindingen uit het terreinbezoek.

1.4 Kwaliteitsborging

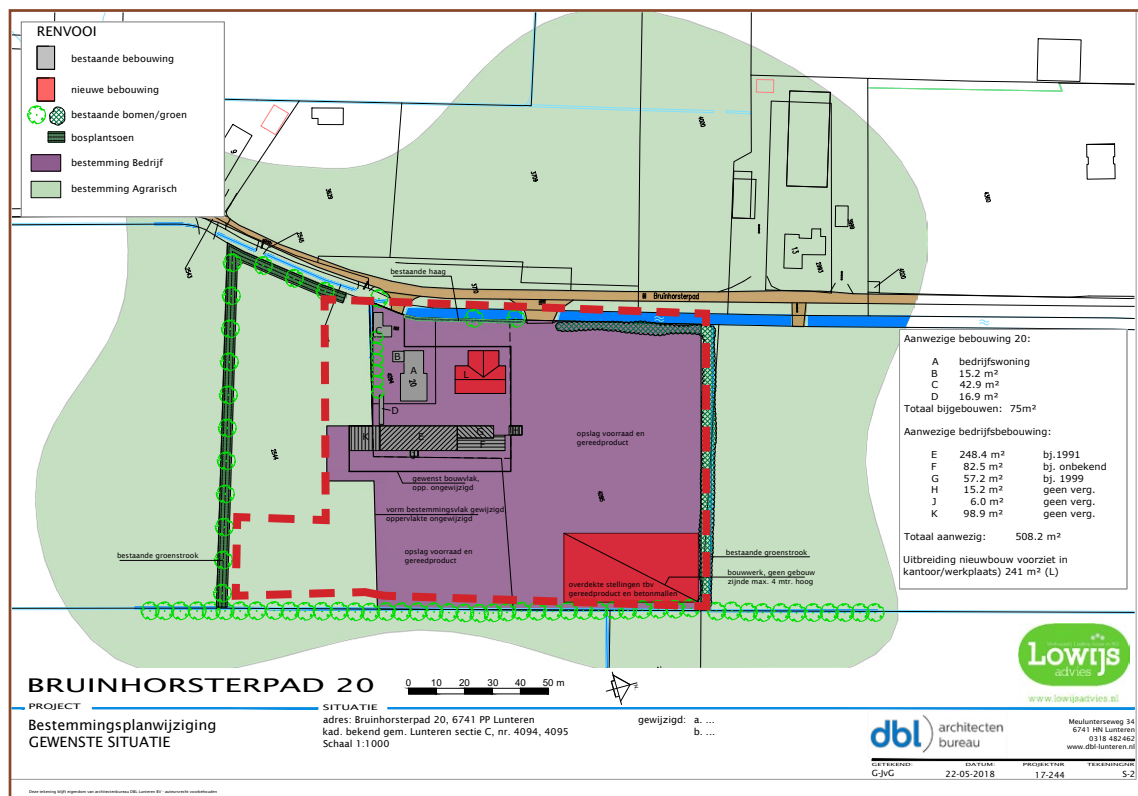
Door de inzet van deskundigen op gebied van ecologie en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethoden is de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Ruimte voor Advies hanteert de richtlijnen van het Netwerk Groene Bureaus en de richtlijnen uit de soortenstandaarden/kennisdocumenten van RVO/BIJ12. Toetsing van de aanpak en uitwisseling van ervaringen met gemeente/provincie en collega-onderzoekers vindt plaats op regelmatige basis.

Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren is niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van een quick scan niet toereikend. Daarbij is het een eenmalige momentopname en houdt het geen rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en -beheer. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt voor de zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar.

Afb. 1.1: Kaart van de huidige situatie. Het rode kader geeft de onderzoekslocatie aan.

Bron: dbi architectenbureau/lowijs advies, 2018.

Afb. 1.2: Kaart van de nieuwe situatie. Het rode kader geeft de onderzoekslocatie aan.

Bron: dbi architectenbureau/lowijs advies, 2018.

2

Resultaat onderzoek soortbescherming

De Wnb onderscheidt soort- en gebiedsbescherming. Bij soortbescherming beoordelen we de aan-/afwezigheid én de geschiktheid van de locatie voor beschermde planten en dieren. Vervolgens schatten we per diergroep in of de quick scan voldoende duidelijkheid geeft. Is dit niet het geval, dan adviseren we nader onderzoek. Als laatste onderdeel schatten we per diergroep in wat voor effect het voornemen heeft.

2.1 Vaatplanten

Er zijn geen bijzondere of beschermde vaatplanten aangetroffen. Het terreinbezoek wijst uit dat het bedrijfsterrein voor deze soorten geen mogelijkheden biedt. De locatie is geheel verhard en in intensief, bedrijfsmatig gebruik (zie afb. 2.1). Alleen soorten die gespecialiseerd zijn aan het onbestendige karakter en stenige milieu komen voor, zoals Canadese fijnstraal, Gewoon varkens-gras, Klein kruiskruid en Herderstasje. De overige delen zijn in gebruik als tuin of weidegrond. Spontane vegetaties komt voor op enkele grondwallen en in de wilgensingels die het terrein omzomen en doorsnijden. De grondwallen bestaan uit een nitrofiële ruigte van Gewone braam en Grote brandnetel; ongeschikt voor bijzondere soorten en vegetaties. De grondwallen worden verwijderd; de wilgensingels blijven bij de toekomstige inrichting in stand. De kantoorunits, containers en tijdelijke opstallen zijn vrij van bijzondere (muur-)planten.

Een negatief effect van het voornemen op beschermde (en bijzondere) vaatplanten is uitgesloten. Het terrein is ongeschikt en de soorten ontbreken. Nader onderzoek kan achterwege blijven.

2.2 Grond- en boombewonende zoogdieren

Onder “grond- en boombewonende zoogdieren” rekenen we alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Dit omvat knaagdieren, insecteneters, marters en mogelijk Egel die vanuit de omgeving toegang hebben tot het terrein. Het terrein is als verblijfplaats ongeschikt. Daarvoor is de locatie te intensief in gebruik en ontbreken geschikte habitats. Mogelijk dat onder de containers of de kantoorunits zich dieren weten te verschuilen, zoals Bruine rat, Konijn of Egel. Ook voor Bunzing en andere marterachtigen zijn er mogelijkheden daartoe. We gaan er vanuit dat algemene soorten als (spits-)muizen de gebouwen en de opstallen weten te benutten, maar voor meer bijzondere of beschermde zoogdieren ontbreken op het bedrijfsterrein en in de gebouwen geschikte verblijf- of foerageerplaatsen.

Steenmarter vormt een uitzondering hierop. De soort treffen we met enige regelmaat aan in het buitengebied, waar het zijn verblijfplaats verradt door uitwerpselen, prooiresten en andere verblijfssporen. Verblijfplaatsen van moeders met jongen (kraamverblijfplaatsen) en van individuele dieren worden vaak in gebouwen aangetroffen. In de zomermaanden gebruiken ze ook takkenhopen, steenstapels en ruigten als schuilplaats. Mogelijke verblijfplaatsen troffen we niet aan in de kantoorunits, in de containers of in andere bedrijfsgebouwen. Schuilplaatsen zijn beperkt tot onder de kantoorunits of containers. Sporen troffen we echter nergens aan, maar dit is lastig om vast te stellen. Steenmarters wisselen regelmatig van verblijfplaats en houden er een omvangrijk leefgebied op na. De eigenaar geeft aan geen meldingen (of schades) van Steenmarter te hebben; niet in de woning of op het bedrijfsterrein. Mogelijk dat het terrein of de wilgensingels onderdeel zijn van het foerageergebied van deze soort, maar deze mogelijkheid blijft in de toekomstige situatie eveneens het geval.

De voorgenomen herinrichting en bouw leidt mogelijk tot een gering negatieve effect op kleine algemene zoogdieren, maar hiervoor geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Op de overige zoogdieren treedt geen effect op, mits de sloop/bouwvoorbereidingen met de nodige voorzichtigheid worden uitgevoerd. Zie hiervoor de aanbevelingen. Nader onderzoek of planaanpassing kan dan achterwege blijven.

2.3 Zoogdieren: Vleermuizen

Verblijfsgebied

Gebouwbewonende soorten (Ruige en Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger) vinden in de kantoorunits, containers en opstallen geen geschikte verblijfplaats. Holten ontbreken en het materiaal (metalen profielen, metaal en kunststof wanden en dakmateriaal) nodigt niet uit. Daarbij zijn alle werkplaatsen enkelwandig. Vleermuizen missen daardoor de geschikte omstandigheden. Ruige dwergvleermuis, maar ook Gewone grootoorvleermuis houden zich ook in open schuren op. Dergelijke schuren komen voor op het terrein, maar zijn allen in dagelijks gebruik, waardoor er een grote mate van verstoring optreedt (zie afb. 2.2 - 2.4 en 2.6). De bedrijfsgebouwen zijn ongeschikt als mogelijke vleermuisverblijfplaats. Mogelijk dat het woonhuis of de knotwilgen in en rondom de locatie vleermuizen huisvest, maar dat blijft in de nieuwe situatie ongewijzigd het geval.

Foerageergebied en vliegroutes

Het gaat niet alleen om vaste verblijfsplaatsen, maar mogelijk gebruiken vleermuizen het plangebied als foerageer- en baltsgedrag of als vliegroutes. De knotwilgenrij in combinatie met het omringende landschap (zie afb. 2.8 en 2.9) maken het geschikt. Het houden van (hobby)vee door de eigenaar maakt het insectenrijk. Vleermuizen kunnen hier foerageren. De beschrijving van de eigenaar duidt op enkele exemplaren (Ruige of Gewone) dwergvleermuis rondom het woonhuis. Mogelijk ontstaat tijdens de bouw licht-/trillingoverlast, maar niet meer dan bij de huidige bedrijfsactiviteiten het geval is.

Voor vleermuizen sluiten we een negatief effect uit. De bestemmingsplan-aanpassing en voorgenomen bouw en herinrichting leidt niet tot aantasting of vernieling van beschermde soorten of verblijfplaatsen van vleermuizen. Wat betreft foerageergebied en vliegroute zijn er geen wijzigingen tussen de huidige en toekomstige situatie. Daarbij verandert het terrein niet noemenswaardig; het blijft een cultureel ingericht, intensief gebruikt bedrijfsterrein. Nader onderzoek kan achtwege blijven.

2.4 Vogels

2.4.1 Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats (Huismus, uilen, roofvogels,...)

De locatie werd onderzocht op (mogelijke) aanwezigheid van vogels met vaste, jaarrond beschermde rust- of nestplaatsen. Het gaat bij dergelijke terreinen vooral om Huismus, Steen- en Kerkuil en Gierzwaluw, omdat deze soorten zich in gebouwen vestigen. Voor deze soorten zijn echter de kantoorunits en de containers ongeschikt. De open werkplaatsen en andere opstallen zijn marginaal geschikt, maar inspectie van deze bouwwerken laten geen broedplekken of nest(restanten) zien. Van uilen zijn eveneens geen sporen aangetroffen. Huismus komt voor, maar alleen rondom de woning en aangrenzende tuin en weide. Bij de inventarisatie zijn een 8-10-tal dieren gezien die in de tuin en aangrenzende dierenweide foerageerden. De eigenaar geeft aan dat enkele dieren onder de dakpannen van het woonhuis (zie afb. 2.7) broeden.

Behoud van de privé-delen van het terrein in combinatie met het hobbymatig houden van vee, is van betekenis voor de instandhouding van deze soort. Deze onderdelen blijven bij de bestemmingsplan-aanpassing en de voorgenomen ingreep in stand.

Boombewonende soorten met een vaste, jaarrond beschermde rust- of nestplaats, zoals Buizerd, Sperwer of Bosuil ontbreken omdat ze geen geschikt habitat aangetreffen op de locatie. De knotwilgen voldoen niet. Mogelijk dat Steenuil daar gebruikt van maakt in de omringende singel, maar dat is in de quick scan niet onderzocht. De knotwilgen worden bij de voorgenomen ingreep niet betrokken.

Effecten op vaste, jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen van vogels treden niet op. Nader onderzoek kan achterwege blijven. Het voornemen tot bestemmingsplan-aanpassing en de daaropvolgende bouw en herinrichting tast geen verblijven of essentieel leefgebied aan van Huismus.

2.4.2 Tijdens het broedseizoen beschermde vogels (alle vogels, ook algemene soorten)

De bedrijfsgebouwen en opstallen zijn geschikt voor algemene broedvogels zoals Merel, Kwikstaart, Zwarte roodstaart, Ekster, Kraai, Spreeuw of Koolmees. Houtduif heeft op diverse plaatsen gebroed in de gebouwen (mededeling eigenaar), waarvan enkele nestrestanten nog zichtbaar waren. De begroeiing rondom het huis, kantoor en de entree (zie afb. 2.4, en 2,5) zijn geschikt als broedplek voor Roodborst of Merel. Van Kauw is een kleine familiegroep aanwezig in de hoge constructies van de 'betonfabriek'. Deze bewoont de locatie al jarenlang (mededeling eigenaar).

De bouwvoorbereiding en herinrichting van het terrein kan negatieve effecten hebben in het broedseizoen, namelijk verstoring of vernieling van nesten. Buiten de broedperiode zijn de nesten van genoemde soorten niet beschermd en treedt er geen negatief effect op.

2.5 Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden

Aanwezigheid van amfibieën en reptielen sluiten we uit op het bedrijfterrein uit. De meeste beschermde soorten komen in dit gebied niet voor of ontbreken op het terrein de minimale voorwaarden. Het bedrijfterrein is geheel verhard en in intensief gebruik. Veelal redt alleen Bruine kikker en Gewone pad –soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt– het zich een plek toe te eigenen in de greppels langs de knotwilgensingels (zie afb. 2.8). Van Gewone pad is bekend dat hij zich ook prima in boerentuinen/moestuinen kan ophouden, zodat de privé-gedeelten mogelijk geschikt landhabitat zijn. In het kader van de quick scan is dit niet verder onderzocht.

Negatieve effecten op beschermde soorten amfibieën en reptielen treden niet op; niet door de bestemmingsplan-aanpassing als door de voorgenomen ingreep, uitgezonderd een mogelijk zeer algemene soort als Bruine kikker en Gewone pad waarvoor een provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Nader onderzoek of plaanpassing kan achterwege blijven.

2.6 Vissen en ongewervelden

Voor zwaar beschermde of bedreigde dagvlinders, libellen en andere soortgroepen ontbreken de zeer specifieke voorwaarden die ze aan hun leefgebied stellen. We kunnen daarom uitsluiten dat dergelijke soorten hier voorkomen.

Negatieve effecten op beschermde soorten treden niet op. De soorten in deze diergroepen komen op de locatie niet voor. Nader onderzoek of plaanpassing kan achterwege blijven.

Afb. 2.1: Beeld van het bedrijfsterrein met op de voorgrond de opslag van betonproducten en centraal op de achtergrond de eigenlijke 'betonfabriek'. Rechts één van de wilgensingels.

Afb. 2.2: Open werkschuren en tijdelijke opstallen; enkelwandig en opgetrokken uit metaal.

Afb. 2.3: Containers in gebruik als opslagruimte.

Afb. 2.4: Kantoorunit met kunststof schroten en bitumen dakbedekking.

Afb. 2.5: Kantoorunit met plantenbakken en sierbestrating.

Afb. 2.6: Beeld van de werkschuren op het terrein.

Afb. 2.7: Privé-gedeelte met woonhuis en tuin

Afb. 2.8: Knotwilgensingels komen op en rondom het terrein voor en zijn voorzien van greppels

Afb. 2.9: Beeld van het omringende landschap met houtsingels en agrarische percelen.

Afb. 2.10: Entree van het terrein.

3

Resultaat onderzoek gebiedsbescherming

De Wnb onderscheidt soort- en gebiedsbescherming. Bij gebiedsbescherming gaat over de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en overige onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland en de beoordeling of er van het voornemen een (in)directe effect uitgaat. Is er sprake van een mogelijk negatief effect, dan is planaanpassing en/of nader onderzoek nodig.

3.1 Natura 2000-gebied

De onderzoekslocatie ligt niet in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. De dichtsbijzijnde, Natura 2000-gebied Veluwe ligt op meer dan drie kilometer afstand. Gezien de aard, de afstand, schaal van de ingreep en het ontbreken van functionele binding tussen onderzoeksgebied en Natura 2000-gebied zijn directe effecten op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden uitgesloten. Daarbij wijzigt de locatie niet wezenlijk van karakter. De inrichting blijft bedrijfsmatig en het gebruik intensief. Dergelijke industriële terreinen zijn ongeschikt voor de habitattypen, habitatsoorten en aangewezen soorten.

Een mogelijk effect dat over langere afstand optreedt op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden is stikstofemissie. Hiervoor is een nader gespecificeerde Aerius-berekening nodig. Naar verwachting leidt het tot een toename van N-depositie op aangewezen habitattypen, maar het is niet te verwachten dat deze toename groter is dan de drempelwaarde van Natura 2000-gebied Veluwe. Er dient in dat geval een vergunning te worden aangevraagd, die naar verwachting verleend wordt. Nader onderzoek naar dit aspect is noodzakelijk.

Er treedt door de bestemmingsplan-aanpassing en de voorgenomen ingreep geen negatief effect op t.a.v. Natura 2000-doelstellingen. Het voornemen tot bouw en herinricht heeft mogelijk wel een effect ten aanzien van stikstofgevoelige habitattypen en broedvogels (die namelijk gebonden zijn aan stikstofgevoelige habitats).

3.2 Overige onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone ligt op circa 1,5 km afstand van het onderzoeksgebied. De kernkwaliteiten die gelden bij de beide provinciale natuurbestemmingen zijn niet van toepassing op het plangebied. Het betreft geen aangewezen weidevogelgebied, waardevol open gebied, rustgebied voor winterganzen of natte landnatuur. De aard van de onderzoekslocatie is dusdanig afwijkend en de onderlinge afstand is voldoende groot om een effect uit te sluiten. Daarbij verandert de locatie niet wezenlijk en blijft de inrichting industrieel van karakter.

Om dezelfde reden worden ook de overig beschermde natuurdoelstellingen niet noemenswaardig beïnvloed door de wijzigingen in de bestemming en het terrein. Daarvoor verschilt de toekomstige situatie te weinig van de huidige.

Er treedt door de bestemmingsplan-aanpassing en de voorgenomen ingreep geen negatief effect op de overige onderdelen van het NNN.

4

Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

De bestemmingsplan-aanpassing en de bouw en herinrichting van het terrein leiden niet tot aantasting of vernieling van beschermde planten en (potentiële) jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Er zijn geen nadere onderzoeken of planaanpassingen nodig.

De bestemmingsplan-aanpassing en de bouw en herinrichting van het terrein leiden niet tot een negatief effect op de doelstellingen van Natura-2000 gebieden en de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van NNN. Echter, een Aerius-berekening is nodig om vast te stellen om de bouw geen negatieve effecten heeft op zuurgevoelige habitats/soorten van het Natura 2000-gebied Veluwe.

Hieronder volgt een overzicht:

Soortbescherming	Aanwezigheid	Effect	Aanbevelingen
Flora - beschermde soorten	niet	geen	geen
Zoogdieren - gebouwbewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - grond-/boombewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - vrijgestelde soorten	aanwezig	mogelijk	zorgplicht
Vleermuizen - verblijfplaats gebouwen	niet	geen	geen, mits... ¹
Vleermuizen - verblijfplaats bomen	mogelijk	geen	geen, mits... ²
Vleermuizen - vlieg-/foerageerroutes	mogelijk	geen	geen
Vogels - jaarrond beschermde nesten	niet	geen	geen, mits... ³
Vogels - algemene broedvogels	aanwezig	mogelijk	zie bij 5.2
Amfibieën/reptielen - vrijgestelde soorten	niet	geen	geen
Amfibieën/reptielen - overige soorten	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Overige soortgroepen - alle soorten	niet	geen	geen
Gebiedsbescherming	Aanwezigheid	Effect	Aanbevelingen
Natura 2000 - zuurgevoeligheid	niet	mogelijk	PAS-berekening
Overige onderdelen NNN	aanwezig	mogelijk	zie bij 5.2

¹ = mits het woonhuis en de tuin buiten de voorgenomen ingreep blijven.

² = mits de knotwilgensingels gehandhaafd blijven.

³ = mits het woonhuis en de tuin buiten de voorgenomen ingreep blijven.

4.2 Aanbevelingen

Vogels - algemene broedvogels

- Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels zoals Spreeuw, Merel, Winterkoning, etc. te verwachten. Bezette nesten mogen nooit vernield of verstoord worden. Voer de werkzaamheden uit buiten het broedseizoen of tref vooraf maatregelen. Het broedseizoen is geen vaste periode, uitsluitend van belang is of daadwerkelijk een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Mochten er bij de start van de werkzaamheden toch broedgevallen aanwezig zijn, dan dient gewacht te worden tot het moment dat de

jongen op eigen kracht het nest definitief verlaten hebben. In de periode maart - half juli is de kans op broedgevallen zeer hoog.

Zorgplicht en calamiteiten

- Ten aanzien van álle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt de 'Algemene zorgplicht'. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden;
- Worden er tijdens de werkzaamheden toch beschermde soorten aangetroffen, leg dan het werk tijdelijk stil en neem contact op een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige en bevoegd gezag moet in dat geval duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

5.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

5.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk (GNN)** en de **Groene Ontwikkelingszone (GO)** komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

5.3 Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de Wnb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

5.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet Natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.